דוח סקר

תחושת הביטחון של נשים בתחבורה הציבורית

ממצאי השאלונים בערבית ובעברית

הפורום הכלכלי הערבי ותחבורה היום ומחר · אוקטובר 2026

330 משיבות בבסיס הניתוח (196 בערבית, 134 בעברית)	**3.0 / 1.9** תחושת הביטחון בנסיעה בלילה (ערבית / עברית, מתוך 5)
84% מהמשיבות בערבית מרגישות לא בטוחות בתחנה חשוכה	**87% / 82%** לא דיווחו על האירוע שתיארו (ערבית / עברית)

1. תקציר

המשיבות בשאלון בערבית מרגישות בטוחות בתחבורה הציבורית הרבה פחות מהמשיבות בשאלון בעברית, בכל מצב ובכל אמצעי תחבורה. בנסיעה בערב ובלילה הציון הממוצע שלהן הוא 1.9 מתוך 5, לעומת 3.0 בשאלון בעברית.

- **הלילה והתחנה החשוכה הם נקודות השפל.** 72% מהמשיבות בערבית מרגישות לא בטוחות בנסיעה בלילה (ציון 1–2), ו־84% בהמתנה בתחנה חשוכה או שוממת. בתחנה חשוכה גם המשיבות בעברית מרגישות לא בטוחות (79%).
- **התחנה המוארת משפרת את תחושת הביטחון בשתי הקבוצות.** הפער בין תחנה מוארת לתחנה חשוכה הוא כ־1.1–1.6 נקודות.
- **רבע מהמשיבות בערבית אינן נוסעות בתחבורה ציבורית בכלל** (24%, לעומת 3% בשאלון בעברית).
- **מה ישפר:** בערבית, נוכחות אנשי ביטחון או סדרנים (79%), מצלמות (58%) ותאורה (51%). בעברית, תאורה טובה יותר (78%) ונוכחות אנשי ביטחון (70%).
- **יותר ממחצית נמנעות מאזורים, מקווים או משעות מסוימים:** 53% בערבית ו־65% בעברית. הסיבה הבולטת היא שעות הערב והלילה.
- **כמעט אף אחת לא מדווחת.** 82% מהמשיבות בערבית ו־87% בעברית לא דיווחו על האירוע שתיארו לאף גורם.

2. על הסקר

הסקר הופץ בשתי גרסאות של אותו שאלון, בערבית ובעברית, עם אותן 40 שאלות באותו סדר. הדוח מציג את שתי הגרסאות זו לצד זו, ומכנה את הקבוצות לפי שפת השאלון.

	שאלון בערבית	שאלון בעברית
משיבים (אחרי הסרת כפילויות)	205	152
מתוכם גברים (הוצאו מהניתוח)	9	18
בסיס הניתוח	**196**	**134**
תקופת המענה	פברואר–אוקטובר 2026 (רובן בפברואר ובאוקטובר)	מאי 2025–אפריל 2026 (רובם במאי–אוגוסט 2025)
ערים שבהן קרו רוב האירועים	חיפה, ירושלים, ביר אל־מכסור	תל אביב, ירושלים, פתח תקווה
השאירו פרטי קשר	29	26

הערות לקריאת הנתונים:

- **מגדר בשאלון בעברית:** השאלה נוספה רק בדצמבר 2025, ולכן 115 משיבים לא ענו עליה. השאלון נוסח בלשון נקבה, ולכן הם נכללו בניתוח. הציונים של מי שענתה "אישה" דומים לשלהם: נסיעה בלילה 3.05 לעומת 2.97.
- **סולם הציונים:** מ־1 (כלל לא בטוח) עד 5 (בטוח מאוד). תשובות "לא רלוונטי" לא נוספו לממוצעים.
- **לא מדגם מייצג:** השאלונים הופצו ברשתות ובקבוצות, והשתתפו בהם מי שבחרו. לכן הממצאים מראים מגמות והבדלים, ולא שיעורים מדויקים באוכלוסייה.
- **שפת השאלון אינה זהות:** השאלון לא שאל על לאום או על מקום מגורים. ההשוואה היא בין מי שענתה בערבית למי שענתה בעברית.

3. פרופיל המשיבות

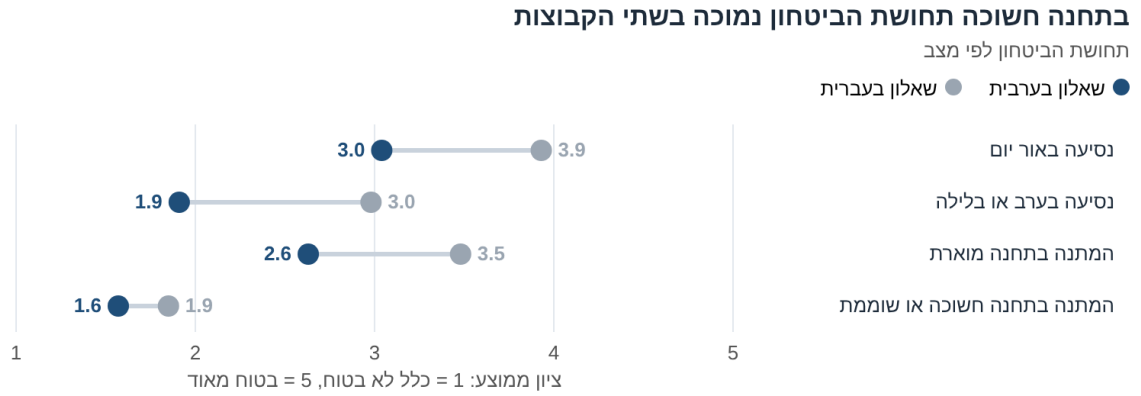
רבע מהמשיבות בערבית לא נוסעות בתחבורה ציבורית כלל, ועוד רבע נוסעות בה רק פעם בכמה חודשים. בשאלון בעברית רוב המשיבות (63%) נוסעות פעם בשבוע או יותר.

	ערבית	עברית
גיל (מי שציינה: 188 / 77)		
עד 18	10%	16%
30–18	38%	22%
64–31	52%	44%
מעל 64	1%	18%
תדירות נסיעה בתחבורה ציבורית (195 / 133)		
כמעט כל יום	23%	36%
כמה פעמים בשבוע	16%	27%
כמה פעמים בחודש	12%	21%
לעיתים רחוקות	26%	13%
לא משתמשת כלל	24%	3%

בשאלון בעברית 57 משיבות לא ציינו גיל, ולכן התפלגות הגילים שם פחות יציבה.

4. תחושת הביטחון לפי מצב

בלילה תחושת הביטחון יורדת בכנקודה בשתי הקבוצות, והמתנה בתחנה חשוכה או שוממת היא המצב המפחיד מכולם. בשאלון בערבית 72% מרגישות לא בטוחות בנסיעה בלילה (ציון 1–2), לעומת 34% בשאלון בעברית.

סקר הפרויקט · שאלון בערבית 187–191 משיבות, שאלון בעברית 131–132 משיבות לכל מצב

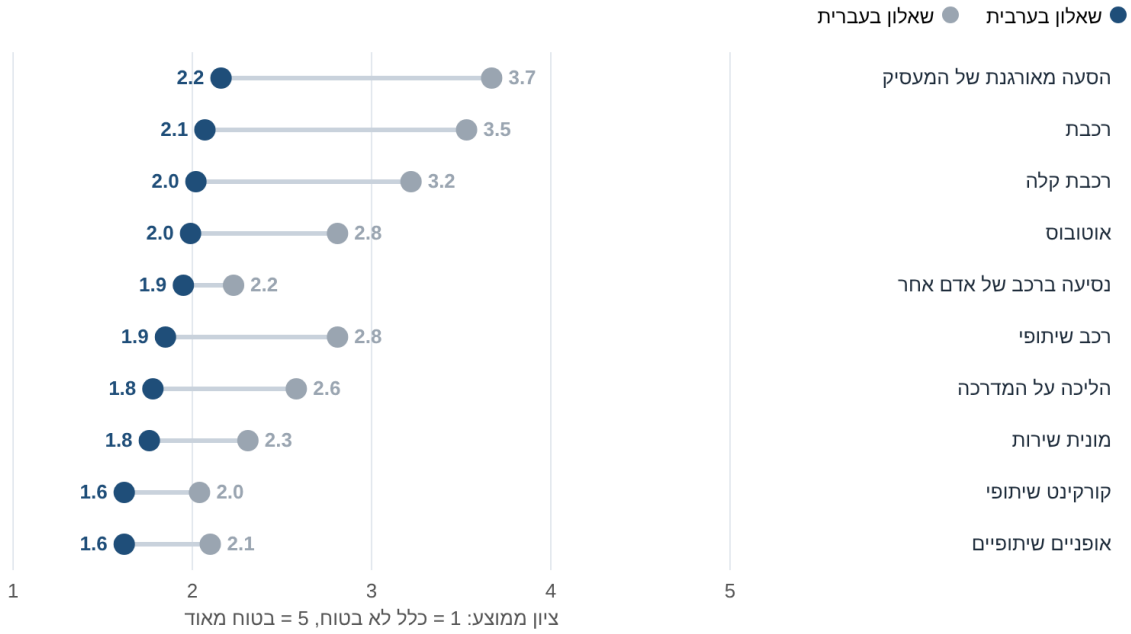
המעבר מתחנה מוארת לתחנה חשוכה מוריד את הציון ב־1.1 נקודות בערבית וב־1.6 בעברית. בתחנה חשוכה הפער בין שתי הקבוצות כמעט נעלם: 84% בערבית ו־79% בעברית מרגישות לא בטוחות שם.

5. תחושת הביטחון לפי אמצעי תחבורה

בשאלון בערבית אף אמצעי תחבורה לא קיבל בלילה ציון מעל 2.2. בשאלון בעברית הרכבת וההסעות מטעם העבודה נחשבות בטוחות יחסית גם בלילה (3.5–3.7), ובהן הפער בין הקבוצות הוא הגדול ביותר.

בלילה כל אמצעי התחבורה מקבלים בשאלון בערבית ציון של 2.2 ומטה

תחושת הביטחון בלילה לפי אמצעי תחבורה, ללא תשובות "לא רלוונטי"

סקר הפרויקט · ללא תשובות "לא רלוונטי" · ערבית 176–189 משיבות, עברית 61–126 משיבות לכל אמצעי

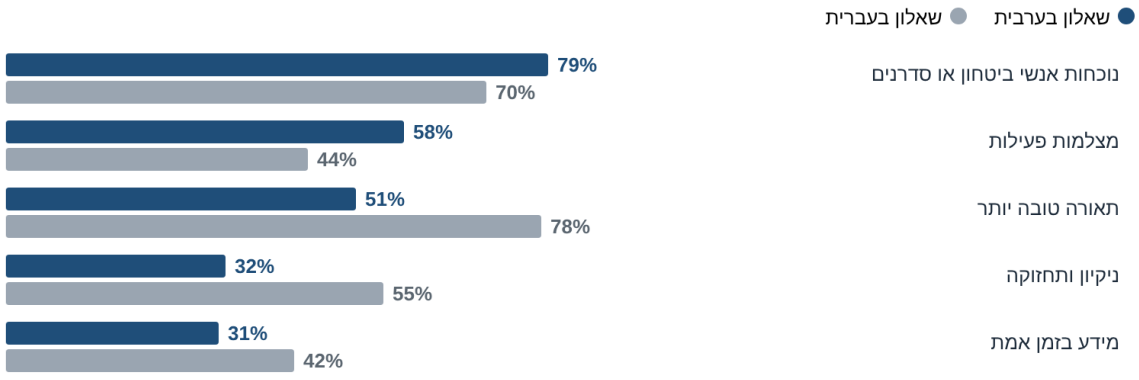
ביום הציונים גבוהים יותר בכל האמצעים, אבל הפער נשאר. באוטובוס, למשל, הציון ביום הוא 2.8 בערבית ו־3.6 בעברית, ובהליכה על המדרכה 2.5 לעומת 3.4. קורקינטים ואופניים שיתופיים קיבלו את הציונים הנמוכים ביותר בשתי הקבוצות. כשליש מהמשיבות בעברית סימנו שאמצעים אלה אינם רלוונטיים להן.

6. מה ישפר את תחושת הביטחון

המשיבות בערבית מבקשות קודם כל נוכחות אנושית של אנשי ביטחון או סדרנים (79%), והמשיבות בעברית מבקשות קודם כל תאורה טובה יותר (78%). אפשר היה לבחור כמה תשובות, ועל פי רוב נבחרו 2.5–2.9 תשובות.

בערבית מבקשים קודם כל נוכחות אנושית, בעברית תאורה

מה ישפר את תחושת הביטחון (אפשר היה לבחור כמה תשובות)

סקר הפרויקט · ערבית 193 משיבות, עברית 133 משיבות

בתשובות החופשיות הופיעו גם בקשות לנהיגה זהירה ומכבדת יותר, לאכיפה נגד הטרדות, לתדירות גבוהה יותר בלילה, לתחבורה פנימית ביישוב ולתחנות במקומות מרכזיים יותר ולא בצמתים מבודדים.

7. הימנעות מאזורים, קווים ושעות

53% מהמשיבות בערבית (103 מתוך 195) ו־65% מהמשיבות בעברית (87 מתוך 134) נמנעות מאזורים, מקווים או משעות מסוימים. סיווג של התשובות הפתוחות לפי נושא (תשובה אחת יכולה להעלות כמה נושאים):

נושא	ערבית (70 תשובות)	עברית (67 תשובות)	דוגמאות
שעות הערב והלילה	27	37	"אחרי 21:00", "שעות הלילה המאוחרות"
חשש מעוינות על רקע לאומי, דתי או פוליטי	17	9	ערים מעורבות, אזורים של קבוצות קיצוניות, חשש מפגיעה במי שלובשת חיג'אב
אזורים עירוניים מוזנחים או צפופים	8	19	דרום תל אביב, הדר ועיר תחתית בחיפה
מקומות מבודדים וחשוכים	11	10	צמתים מחוץ ליישוב, תחנות ללא אנשים בסביבה
תחנות מרכזיות	4	13	התחנה המרכזית בתל אביב, בירושלים ובחיפה
מצב ביטחוני ומלחמה	5	1	"בזמן המלחמה", "כששומעים על אירועי אלימות"

אצל המשיבות בערבית הסיבה השנייה בשכיחותה היא חשש מגזענות ומעוינות במרחבים מעורבים. הממצא מצביע על צורך בנוכחות אכיפה ובעמדה ברורה נגד הטרדות גזעניות בתחבורה הציבורית.

8. אירועים שתוארו ודיווח

רוב המשיבות לא דיווחו על האירוע שתיארו לאף גורם: 82% בערבית ו־87% בעברית. רק 7%–9% דיווחו לרשויות, בדומה למה שעלה במוקד הפניות.

164 משיבות בערבית ו־91 בעברית סימנו את סוג האירוע (אפשר היה לסמן יותר מסוג אחד):

סוג האירוע	ערבית	עברית
תחושה כללית של חוסר ביטחון	60%	57%
חוסר מידע על זמני הגעה	35%	46%
תקלה בתשתיות (שלט, סוכך)	20%	29%
לכלוך והזנחה	18%	43%
אירוע אלים או הטרדה	14%	40%
התנהגות נהג או צוות	14%	33%

היכן קרה האירוע: אצל המשיבות בערבית בעיקר בתחנה (48%), ואחר כך בתוך האוטובוס או הרכבת (37%). אצל המשיבות בעברית בעיקר בתוך הרכב (53%), ואחר כך בתחנה (23%). כ־12% בשתי הקבוצות תיארו אירוע בדרך לתחנה.

באיזו עיר: בערבית – חיפה (27), ירושלים (11), ביר אל־מכסור (7), נצרת (5) ותל אביב (4). בעברית – תל אביב (17), ירושלים (13) ופתח תקווה (3).

המשיבות בערבית מתארות בעיקר תחושה כללית של חוסר ביטחון והמתנה בתחנה בלי מידע. המשיבות בעברית מתארות יותר אירועים קונקרטיים של הטרדה בתוך האוטובוס ושל התנהגות נהגים.

9. השוואות בין קבוצות

בשאלון בערבית תחושת הביטחון בלילה הנמוכה ביותר היא של נשים בנות 31–64 (1.67), ושל מי שכמעט אינן נוסעות בתחבורה ציבורית. בשאלון בעברית ההבדלים בין קבוצות הגיל קטנים.

לפי גיל (ציון ממוצע 1–5; שיעור הנמנעות מאזורים, מקווים או משעות)

קבוצת גיל	ערבית: משיבות	ערבית: נסיעה בלילה	ערבית: נמנעות	עברית: משיבות	עברית: נסיעה בלילה	עברית: נמנעות
עד 18	18	2.33	50%	12	3.25	83%
18–30	71	2.19	48%	17	3.06	59%
31–64	97	1.67	58%	34	3.03	65%
מעל 64	2	–	–	14	2.92	71%

לפי תדירות נסיעה (בשאלון בערבית)

תדירות	משיבות	נסיעה ביום	נסיעה בלילה	נמנעות
כמעט כל יום	44	3.34	2.14	64%
כמה פעמים בשבוע	31	3.23	2.17	42%
כמה פעמים בחודש	23	3.52	2.00	48%
לעיתים רחוקות	51	2.76	1.75	47%
לא משתמשת	46	2.64	1.69	59%

נשים שאינן נוסעות, או נוסעות רק לעיתים רחוקות, מרגישות פחות בטוחות גם ביום. הקשר הזה תואם את האפשרות שתחושת חוסר הביטחון היא אחת הסיבות שבגללן הן אינן נוסעות, אבל הסקר אינו מוכיח סיבה ותוצאה. בשאלון בעברית רק 4 משיבות לא נוסעות, ולכן אין שם השוואה דומה.

10. תחילת התקופה מול סופה

אין שינוי מהותי בתחושת הביטחון בנסיעה בין תחילת התקופה לסופה, לא ביום ולא בלילה. זה תואם את ההערכה שהשפעה של עבודה מול רשויות ומפעילים איטית, ואינה נראית מיד.

	ערבית: פברואר 2026	ערבית: מרץ–אוקטובר 2026	עברית: מאי–אוגוסט 2025	עברית: דצמבר 2025–אפריל 2026
משיבות	146	50	115	19
נסיעה ביום (1–5)	3.0	3.2	3.9	4.1
נסיעה בלילה (1–5)	1.9	2.1	3.0	3.1
המתנה בתחנה מוארת (1–5)	2.5	**3.1**	3.4	3.7
המתנה בתחנה חשוכה (1–5)	1.5	**1.8**	1.8	2.1
נמנעות מאזורים, קווים או שעות	54%	48%	63%	74%
לא דיווחו על האירוע	83%	76%	86%	93%
אינן נוסעות בתחבורה ציבורית	30%	4%	3%	0%

- **ביום ובלילה:** עלייה קלה של 0.1–0.2 נקודות בשני השאלונים. היא אינה מובהקת סטטיסטית, כלומר יכולה להיות מקרית.
- **המתנה בתחנה (שאלון בערבית):** עלייה בולטת יותר, מ־2.5 ל־3.1 בתחנה מוארת ומ־1.5 ל־1.8 בתחנה חשוכה. ההבדל נשאר גם כשמשווים רק נשים שנוסעות בתחבורה ציבורית.
- **עם זאת, אי אפשר לייחס את השינוי לפרויקט.** בסוף התקופה ענתה קבוצה קטנה ושונה (50 משיבות, כמעט כולן נוסעות קבועות), ולא אותן נשים נשאלו פעמיים. בשאלון בעברית קבוצת הסוף קטנה מדי (19) למסקנות.

כדי למדוד השפעה בעתיד, אפשר לחזור על הסקר בעוד שנה באותם יישובים, ולהשוות תחנות שבהן תוקנה תאורה לתחנות שבהן לא.

11. מסקנות והמלצות

הסקר מחזק את ממצאי מוקד הפניות: הלילה, התחנה החשוכה וההמתנה בלי מידע הם מוקדי הבעיה, והנשים כמעט אינן מדווחות. הפער בין המשיבות בערבית למשיבות בעברית עקבי וגדול, כמעט נקודה בממוצע ביום, בלילה ובתחנה מוארת.

1. **תאורה בתחנות ובדרכי הגישה.** זה הצעד שמשפר ביותר את תחושת הביטחון בשתי הקבוצות. הממצאים מחזקים את הבקשה של עיריית באקה אל־גרבייה לתקצוב תאורה בתחנות.
2. **נוכחות אנושית ומצלמות.** אלה הצעדים המבוקשים ביותר בשאלון בערבית, במיוחד בתחנות מרכזיות ובשעות הערב.
3. **מידע בזמן אמת בתחנות.** שליש עד מחצית מהאירועים שתוארו כללו חוסר מידע על זמני הגעה. המתנה ארוכה ולא צפויה מגבירה את תחושת חוסר הביטחון.
4. **הנגשת ערוצי הדיווח.** פחות מעשירית דיווחו לרשויות. זה מחזק את הפנייה למשרד התחבורה לפרסם את ערוצי הפנייה בשלטים ובכמה שפות.
5. **מענה להטרדה ולגזענות.** משיבות בערבית נמנעות מערים מעורבות מחשש לעוינות. כדאי לשלב את הנושא בהדרכת נהגים וסדרנים ובאכיפה.
6. **חזרה לנשים שלא נוסעות.** רבע מהמשיבות בערבית אינן נוסעות בתחבורה ציבורית. שיפור תחושת הביטחון עשוי להרחיב את מעגל הנוסעות.

להמשך: 55 משיבות השאירו פרטי קשר (29 בערבית, 26 בעברית), ואפשר לעדכן אותן בממצאים.